

Érvelés és elemzés - Érvelések elemzése és értékelése

Zemplén Gábor
zemplen@filozofia.bme.hu

Igazolás és/vagy meggyőzés

Érvelések elemzése milyen kérdésre keres választ	Mi az igazság? Mi a helyes álláspont? Mi a jól védhető álláspont?	Mit tegyek / cselekedjek? Hogyan döntsek / válasszak?
Milyen cél alapján? / Mit tekint az érvelések funkciójának?	igazolás	attitűdváltozás (intenzitás- változtatás, létrehozás, megváltoztatás +/-)
Milyen területek foglalkoznak ezzel a szemponttal?	logika és informális logika, ill. egyéb argumentációelméletek	retorika (Ar.), marketing, meggyőzéspszichológia
Az érveléseket milyen szempontból vizsgálják?	erősség / érvényesség (helytállóság)	hatásosság
	normatív, kontextusfüggetlen	ált deskriptív, kontextusfüggő

Nem minden érvelés! De mi nem?

Mit tekint az érvelések funkciójának?	igazolás (állítás elfogadása igazként, valószínűként)	attitűdváltozás (erősítés, megváltoztatás, létrehozás)
Mi eredményezi ezt? <i>Mindkét esetben számos egyéb folyamat lehet, ezek leválasztása az érvelésekről gyakran problemátikus!</i>	1. érvelés 2. tapasztalat (láttam) 3. közlés (mondták) 4. memória (emlékszem)	1. érvelés 2. manipuláció 3. kontextuális hatások (megszokás, szituáció, elvárások, stb.)
Mi segíti az elkülönítést a nem érvelés típusú igazolástól / meggyőzéstől?	Pragmatikai és nyelvi megfontolások - Ilyen helyzetben érvelni szoktak – pl. választás, tévévita, tudományos cikk - X álláspontját megkérdőjelezték /megtámadták (vitahelyzet alakult ki) -Használ konklúzió- és premisszajelzőket ill. a megnyilatkozás olyan, mint ami az érvelésekre jellemző -És még EZEK A SZEMPONTOK KONFLIKTUSBAN LEHETNEK - LÁSD A JÓINDULAT ELVÉT	

I. Mi is az az érvelés?

- Kettős cél: *meggyőzés* (attitűdváltoztatás) és igazolás
- Mai cél: egy állítás *alátámasztása*: mi és hogyan növeli (vagy csökkenti) egy kijelentés elfogadhatóságát
- Közönség: Nem konkrét célközönség, hanem lehetőleg „bárki”: idealizált racionális hallgatóság*
- Eszköz: kijelentések valahogyan elrendezett sorozata: *ha* elfogadunk bizonyos kijelentéseket, *akkor* el kell fogadnunk az alátámasztandó állítást is. (Miért? Mert így „logikus”)
- Érv_(mai óra): kijelentések olyan sorozata, amellyel egy állítás általános elfogadhatóságát akarjuk növelni

Az érvelés elemei

- *Amit* alá akarunk támasztani: *konklúzió*

Mindig *egy* van? Nem, de általában: ha több állítást is alátámasztunk, akkor azok vagy egymás alá vannak rendelve (részkonklúziók + főkonklúzió), vagy több érvelés jelenik meg párhuzamosan

- *Amikkel* alá akarjuk támasztani: *premisszák*

Akár mennyi lehet – amik valóban a konklúzió alátámasztására szolgálnak. Adott szöveg tartalmazhat irreleváns állításokat („kitérő” rész retorikában + páthosz, éthosz), de ezek nem számítanak premisszának

Kitérő: mi az a kijelentés?

- Ami valamit állít. (Nesze neked naiv kommunikációs modell)
 - Csak kijelentő mondat: kérdéssel, felkiáltással stb. nem állítunk semmit. (Ez nem igaz: lásd később a beszédaktus-elméletet!!!)
 - Nem minden kijelentő(nek tűnő) mondat kijelentés: „Jó napot kívánok.”; „Tessék vigyázni, az ajtók záródnak.”; „Élt egyszer egy szegényember.” – szigorúan véve nem állítanak semmit
 - Egy mondat több kijelentést is tartalmazhat: „(Jószí nem írta meg a zh-t)₁, mert (nem járt be órára)₂, és (nem tudott órai jegyzeteket szerezni)₃, valamint (a fóliákból egy szót sem értett)₄.”

- Kétféle értelemben lehet állítani:

- Tényállítások: elvileg egyértelműen eldönthető módon igaz vagy hamis
„2+2=4”; „Párizs Franciaország fővárosa.” „Gábor tegnap cápauszonyt vacsorázott.”
(Nem biztos, hogy el is *tudjuk* dönteni: „Minden természetes szám felírható két prímszám összegeként.”; „A valaha létezett legnagyobb földi hegy magassága meghaladta a 12 km-t.”)
- Értékállítások: egy közösség számára elfogadható vagy elfogadhatatlan
„Az anyagilkosság rossz dolog.”; „A háború hasznosabb, mint a béke.” „x-nek ezek után le kéne mondania.”

- Mindkettő szerepelhet premisszaként és konklúzióként is (alátámasztó vagy alátámasztandó)

II. Érvelések rekonstrukciója

- Ahhoz, hogy tisztán lássunk és értékelni tudjunk egy érvelést, rekonstruálni kell: a szöveg textuális rendjét helyettesítjük a mögöttes logikai renddel
1. Mik a releváns kijelentések? (És mik nem azok?)
 - a) Konklúzió: ahhoz, hogy tudjuk, mivel támasztunk alá, először tudni kell, hogy mit: az ez érv centruma
 - b) Premisszák
 2. Hogyan viszonyulnak ezek egymáshoz
→ mi az érvelés szerkezete?

II.1 A konklúzió azonosítása

- Bárhol lehet a szövegben
- Eleje:
„Az a vélemény, hogy amikor a tudatról állítunk valamit, akkor valójában agyi folyamatokról teszünk állítást, nyilvánvalóan hamis. Ezt támasztja alá (a) az a tény, hogy képesek vagyunk leírni érzéseinket és mentális képzeinket anélkül, hogy bármit is tudnánk az agyi folyamatokról, vagy akár arról, hogy léteznek, valamint (b) az a tény, hogy a tudatról és az agyi folyamatokról tett állításokat egészen másképpen igazoljuk, illetve (c) az a tény, hogy semmilyen önellentmondás nincs abban a kijelentésben, hogy »X-nek fájdalma van, de semmi sem történik az agyában.«”
(U.T. Place)

- Vége
„Minthogy a boldogság a szellem nyugalmaiban áll, és minthogy a szellem kitartó nyugalma a jövőbe vetett bizodalmon alapul, és minthogy ezt a bizodalmat az Isten és a lélek természetéről szóló tudománynak kell megalapoznia, következésképpen a valódi boldogsághoz tudomány szükségesetetik.”
(Leibniz)
- Középe
„Ha Amerika belép a háborúba, Iránban minden foglyot megölnék. Ezért Amerika nem fogja ezt megtenni, különösen most, amikor közelegnek az amerikai választások, és a foglyok halála nem kedvezne Carter esélyeinek.”
(Mehdi Amer Rajai, 1980)

vagy épp sehol?

- A konklúzió kimondottság, világos megfogalmazottság tekintetében két fajta lehet: *explicit* (kimondott) vagy *implicit* (hallgatóságos, rejtett, kimondatlan) konklúzió. Míg az előbbit megtaláljuk a szövegben, kimondva vagy leírva, addig az utóbbit az érvelés csak sejteti, mint olyasmit, ami az elmondottakból vagy leírtakból következik.
– Van akinek a példája ilyen?

(Implicit konklúzió)

- Nem mindig mondunk ki valamit → sugallunk
 - Hasznos: tömörebb a szöveg
 - Felhasználható: általában implicit konklúzióknál kevésbé vagyunk kritikusak (mint ha ugyanazt kimondva halljuk)
 - Kognitív erőforrásainkat leköti az implicit elemek rekonstruálása, csökkent kapacitással tudjuk csak kritikusan megvizsgálni.
 - Emiatt attitűdjeinknek megfelelő de kognitívan problematikus üzenetek átadásánál gyakori ill. radikális
 - Emiatt manipulatív lehet: hiszen kimondat velünk konklúziókat (amelyekkel nem is értünk feltétlen egyet) és úgy járulhat az attitűd-váltáshoz, hogy nem vagyunk tisztában ennek a meggyőzőési számdéknak.
 - Immunizál: mivel nincs kimondva, így nem számonkérhető (sajtóperek, ígéretetek, fenyegetések stb.) a klasszikus nyelvfelfogásban (pragmatikailag IGEN!)

A konklúzió azonosítása

- formai és tartalmi elemek egyaránt segítik.
 - A formai elemek közé tartozik az érvelő írás vagy előadás címe és alcíme, továbbá az írást bevezető ún. *szövegfej (lead, Kopf)*, illetve tudományos írásművek esetén az *absztrakt*. A cím és alcím (rendszerint csak együtt), ha mégoly vázlatosan is, de valamiképpen a konklúzió jelzésére szolgálnak.
 - tartalmi, kifejezésbeli eszközök is: ezek az úgynevezett *konklúziójelzők*

Konklúziójelzők

- tehát
eszerint
következésképpen
ennek megfelelően
azt kapjuk, hogy
a fentiekből folyik
ezért
egyszóval
innen adódik,
arra jutunk, hogy
tehát, vagyis, azaz, így aztán,
következésképpen,
- mindent összevetve
a korábbiak
folyományaként
így
ekként
ebből adódik
ilyenformán
mindezek után világos,
hogy
az előbbiek alapján látható,
hogy
végeredményben, ezért aztán,
összességében...

Vezető kérdések

- A konklúzió felismerését segíthetik ezen kívül bizonyos vezető kérdések, amelyek irányítják a figyelmünket. Jól használhatók az explicit, kimondott konklúzió azonosításához is, de különösen fontosak az érvelés kimondatlan, implicit konklúziójának azonosításához. Ilyen vezető kérdések lehetnek az alábbiak:
 - Miről akar meggyőzni a szerző?
 - Mit bizonyít a szöveg?
 - Mi a végkövetkeztetés?
 - Mi következik az elmondottakból?
 - Mi a szerző tétele, állítása?

Argumentatív performatív kifejezések, mint K-jelzők

- Állítom / megállapítom, hogy...
Tagadom / visszautasítom, hogy...
Cáfolni kívánom, hogy...
A továbbiakban bizonyítani kívánom / meg kívánom mutatni, hogy...
Az alábbi érveket hozom fel amellet, hogy...
Amellet érvelek, hogy...
Álláspontom az, hogy...
Azt a konklúziót vonhatjuk le, hogy...
Arra a következtetésre jutunk/juthatunk, hogy...
 - ezekről még lesz szó a beszédaktusok alapján

Általános megfontolnivalók

- Nem biztos, hogy használja egy szöveg mind a formai mind a tartalmi elemeket, sőt
- **lehet, hogy ezek egymással konfliktusban vannak**
- Összetettebb érvelésben részkonklúziók, közbülső lépések jelzői is lehetnek, nem feltétlenül a végkövetkeztetést jelölik

II. 2 A premissák azonosítása

- Nem minden premissza, ami nem konklúzió (kitérés, stb.): ezek a rekonstrukcióban eltűnnek

„Érdemes a drágább cuccokat megvenni, hiszen az olcsó termékek gyakran rossz minőségűek. Ezek általában nem tartósak, vagy az egészségre károsak. (Gábornak is mindig mondom, ne vegye meg a bővít.)”

- Ezeknek retorikai funkciója van, de a rekonstruált érvelést nem teszik erősebbé.

- Rejtett premisszák
 - Ugyanúgy gyakoriak, mint a rejtett konklúziók
 - Szintén jelentős veszélyeket rejtenek, de vannak az igazolás szempontjából elfogadható használatuk
 - Általában kevésbé az „üzenet” részei
 - Gyakran közhelyes igazságokra épül az érvelés többi része – ilyenkor teljesen természetes, ha kihagyjuk őket (ún. enthümatikus érvelés)*
 - Rekonstrukciójuk szintén problematikus
 - A konklúzióhoz kell igazodniuk – gyakran a rekonstrukció során a premisszák függvényében meg kell változtatni a konklúziót
 - Túl erősként ill. túl gyengéként rekonstruálhatjuk az érvelést
 - Egyéb finomságok később.

Premisszajelzők

minthogy
figyelembe véve, hogy
jelzi az is, hogy
abból kiindulva, hogy
annak alapján, hogy
arra támaszkodva, hogy
azon az alapon, hogy
mert
amennyiben
látva, hogy
annak következtében, hogy
alapul véve, hogy
elfogadva, hogy
abból kifolyólag, hogy
mivel
amiatt, hogy
adva, hogy
azáltal, hogy
belátva, hogy
annak folyamánként, hogy

- Vezető kérdések
 - Mely állítások hivatottak alátámasztani a konklúziót?
 - Milyen érvek szólnak a tétel mellett?
 - Mi bizonyítja az állítást?
 - Miért kellene elfogadnunk a szerző véleményét?
 - Milyen indokai vannak a szerzőnek?
 - Miből következik a konklúzió?
 - Milyen adatokat, tényeket, érveket sorakoztat fel a szerző a konklúzió alátámasztása érdekében?
 - Milyen fontos kimondatlan állításokon, előfeltevéseken nyugszik az érvelés?
- A premisszák esetében is vannak olyan performatív kifejezések, amelyek premisszajelzőként szolgálhatnak:
 - Elfogadom / megadom / megengedem / elismerem, hogy...
 - Az alábbi érveket hozom fel / az alábbi érvek szólnak / álláspontom mellett: elsőként, ... másodikként, ... harmadikként az, hogy...

III. Érvelések szerkezetének rekonstrukciója

- Egy érvelésnek mindig többféle rekonstrukciója adható
 - valamilyen módon el kell köteleződni ezek egyike mellett
 - A rekonstrukció során megengedett műveletek a redundáns vagy lényegtelen részek **törlése**, az implicit információk **hozzáadása**, a beszédaktusok sorrendjének **átrendezése**, és egyes beszédaktusok **átalakítása**
 - **Jóindulat elvének** megfelelően

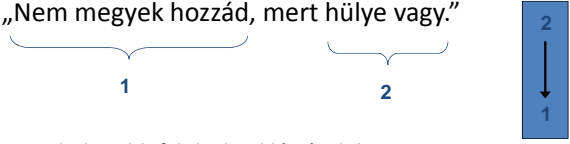
A jóindulat elve (első megközelítésben)

- A cél minden potenciálisan argumentatív elemet argumentatívnak tekinteni
- ezt követően a lehető legerősebb érvelést rekonstruálni az explicit elemekből
- majd az értelmezés és elemzés során is a „maximálisan argumentatív” olvasatot vizsgálni

A „maximálisan argumentatív” olvasat

- Az implicit elemek feltárása során
 - először a „logikai minimum” rögzítése a cél
 - (minden nem önellentmondó érvelés logikailag érvényessé tehető)
 - majd a „pragmatikai optimum” megtalálása
 - a számos logikai lehetőség közül.
 - Ez a helyzetből adódó **elégséges** és **plauzibilis** (esetleg egy vita más pontján már ki is mondott) **legkisebb** elköteleződés megtalálását jelenti.

Az érvelés szerkezete (az általános [A] és a kurzus során használt [B] jelölésrendszer)

- A: Elemi érv: konklúzió + közvetlenül alátámasztó állítások
 „Nem megyek hozzád, mert hülye vagy.”

- B: Praktikusabb felül a konklúzió, alul a premissza, mert
 - a konklúzió azonosításával kezdjük, aztán jönnek a premisszák
 - a premisszák *alátámasztják* a konklúziót
 1. Nem megyek hozzád
 - 1.1 (mert) hülye vagy

Csatolt premisszák

- A: Együttesen támasztják alá a konklúziót
„Mivel süt a nap, és ki kell mennem az utcára,
napszemüveget veszek.”

Sem (1), sem (2) nem lenne elég
önmagában (3) alátámasztásához

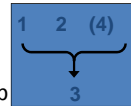
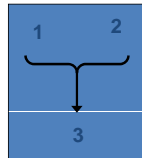
- (Rejtett premissza: „nem szeretem,
ha a szemembe süt a nap” – 4)

B: 1. napszemüveget veszek

1.1a süt a nap

1.1b ki kell mennem az utcára

(1.1') nem szeretem, ha a szemembe süt a nap

Független premisszák

- A: Külön-külön alátámasztják a konklúziót
„Nem megyek hozzád, mert szegény vagy,
utálok az operát és bűdös a szád.”

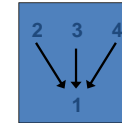
- Mindegyik premissza önmagában,
a többtől függetlenül támasztja alá
a konklúziót

B: 1. Nem megyek hozzád

1.1 szegény vagy,

1.2 utálok az operát

1.3 bűdös a szád

Lánc premisszák

- A: Egymásnak alárendelve támasztják alá a k-t
„Nem adok cigit, mert utálok a lejmolókat,
ugyanis a magántulajdon számomra alapvető érték.”

- Az egyik premissza nem közvetlenül a
konklúziót támasztja alá, hanem a
konklúziót közvetlenül alátámasztó
másik premisszát

B: 1. Nem adok cigit

1.1 utálok a lejmolókat

1.1.1 ugyanis a magántulajdon számomra alapvető érték

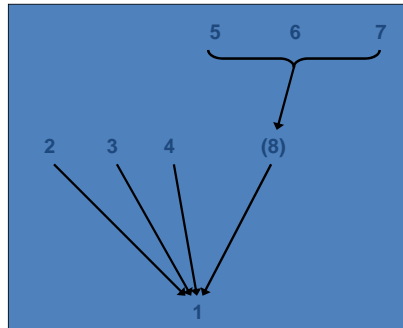
Összetett érvelések

- „János tegnap este nem lehetett a lakásában, mert sötét volt
a lakás összes ablaka, és a macskája keservesen nyervogott. A
lakástelefonját sem vette fel. Mellesleg Gizi tegnap nem jött a
buliba, pedig megígérte. Egész délután Jánossal pusmogott
egy sarokban, aztán együtt beszálltak Gizi kocsijába.”

7

Érvelési térkép

- (8: „János Gizinél aludt”) (Megj: ha bűnügy: K: 1, ha pletyka, K: 8)

1. It is not necessary to reply specifically to Lucas' experimental objections
 1.1' Lucas focuses on number of experiments and not on their weight
 1.1. instead of a multiple of things Lucas should try only the Experimentum Crucis
 1.1.1 it is not number of Expts, but weight to be regarded
 1.1.1.1 I could have added more
 1.1.1.1a I had taken much pains in trying experiments
 1.1.1.1b written a Tractate on that subject wherein I had set down at large ye principall of ye experiments I had tried; amongst which there happened to be the principal of those experiments wch Mr. Lucas has now sent me.
 1.1.1.1.2 ye Experiments set down in my first letter to you, they were only such as I thought convenient to select out of that Tractate
 1.1.1.2 Lucas should not have groundd his discourse upon a supposition of my want of experiments till he had examined those few
 1.1.1.2.1 For if any of those be demonstrative, they will need no assistants nor leave room for further disputing about what they demonstrate
 • 1.1.1.2.1.1 main thing he goes about to examin is ye *different refrangibility* of light
 • *different refrangibility* is demonstrated by ye *Experimentum Crucis*
 • 1.1.1.2.1.1a if this demonstration be good, there needs no further examination of ye thing;
 • 1.1.1.2.1.1b if not good the fault of it is to be shewn,
 • 1.1.1.2.1.1.1 ye only way to examin a demonstrated proposition is to examin ye demonstration.
 1.2 Objections arising from an improper method need not be specifically discussed
 (1.2') Lucas' objections derive from his improper method
 1.2.1 Lucas does not follow the best method and should change the method he uses
 1.2.1.1a Lucas's aim is the knowledge of truth
 1.2.1.1b Whose aim is the knowledge of truth should chose the shortest, clearest (proper) method
 1.2.1.2 Lucas should chose the shortest, clearest (proper) method
 1.2.1.2 The shortest & clearest (not to say ye only proper way) is not to follow Lucas' method
 1.2.1.2.1a If Lucas's method is followed, the discussion is drawn from a demonstrative experiment
 1.2.1.2.1b To discuss non-demonstrative experiments might create both parties trouble of a long dispute
 1.2.1.2.1c The long dispute (multitude of words) can cloud rather than clear up ye truth
 1.2.1.2.1c.1 If we should give our selves up to dispute upon every argument that occurs might create an endless trouble
 1.2.1.2.1c.1.1a it has already cost us so much trouble to agree upon a ye matter of fact in ye first and plainest experiments
 1.2.1.2.1c.1.1b we are not fully agreed
 1.2.1.2.1c.2 in such a tedious dispute truth is in danger
 (1.2.1.2.1c)' It is not the aim of a debate to cloud truth

IV. Érvelések értékelése

- Hogyan kritizálhatunk egy érvelést?
 1. Tényleg *következik* a konklúzió belőlük? (Azért nyervogott a macska, mert Gábor húzogatta a farkát. Szakmai kérdésekről pusmogtak Gizivel. ...)

Relevancia-Elégségesség-Elfogadhatóság (REE)
 2. Tényleg *igazak* a premisszák? (Honnan tudod, hogy sötét volt az ablak? Hogy nyárogott a macska?)
- Lehet egy érv rossz úgy, hogy hamis premisszákkal erős a szerkezet („Ha $2+2=5$, akkor ork vagyok. De $2+2=5$. Tehát ork vagyok.”), meg úgy is, hogy igaz premisszákkal gyenge a szerkezet („ $2+2=4$. A békák kételtűek. Tehát ork vagyok.”)

Ajánlott elemzési sorrend

1. Szöveg elolvasása / megértése / gondolatmenet átlátása
2. Konklúzió megtalálása /rekonstrukciója
3. Premisszák feltárása /rekonstrukciója
4. A mondatok átfogalmazása: kiemelni az érvelés szempontjából lényeges infókat
5. Explicitté tesszük a szöveg implicit konklúzióit és premisszáit
 - Implicit elemeknél az **elégséges, plauzibilis, de legkisebb elköteleződés** megtalálása
6. Érvelésszerkezet rekonstrukciója
 1. Rekonstruáljuk a részérvelések premissza-konklúzió szerkezetét
 2. A részérveléseket felhasználva felépítjük a gondolatmenet egészét
7. Érvelés értékelése
 1. Erősség szempontjából (következik-e a P-kból a K) Gy / E / ?
 2. Igazság szempontjából (igazak-e a P-k) I / H / ?
8. Ellenőrzés

HF

- HF2a: Keresz politikai érvelést implicit konklúzióval és/vagy (a mondanivaló szempontjából releváns) implicit premisszával. Explikáld az implicit P/K-kat a maximálisan argumentatív olvasat módszerével. Adj (érvelő) elemzést és indoklást arról, hogy miért nem volt kimondva a P / K.
- MAX 5 p
-
- HF2b: Keresz példát olyan érvelés(részlet)re, ahol az érvelés akár független akár kapcsolt érvelésként rekonstruálható. Van-e stratégiai (retorikai) előnye ennek a kétértelműségnek? Ha igen, elemezd a példát és indokold meg döntésedet.
- MAX 5 p (példaértékű tartalom csak stratégiai elemzést tartalmazó feladat lehet)

- HF2c: (Ha addigra van honlap) – min. 3 db. HF2a kommentelése (világos-e, követi-e a javasolt feldolgozási sorrendet, van-e tévedés/pontatlanság/kétértelműség, pontosan van-e ledokumentálva – forrás, bibliográfiai adatok, elérés, stb. alapján) és min. 3 db HF2b kommentelése (hasonló szempontok alapján. Fontos, hogy a még nem értékelt feladatok kommentelésének prioritása van (amíg van értéketlen feladat, addig a minimumkövetelmény teljesítéséig ezeket kell kommentálni), már kommentált feladatok és mások kommentjeinek értékelése csak ez után következhet.

Követelmények

- Az aláírás feltétele a házi feladatok legalább 70 %-ának időben leadása és a honlapra időben történő feltöltése. A tárgy kreditjei nem szerezhetők meg, ha a félévközi feladatok több mint 30 %-át nem adta le határidőre / nem töltötte fel.
- A kurzus értékelése a szorgalmi időszakban leadott és feltöltött félévközi feladatok, az órai munka alapján történik. A félévközi feladatok lehetnek egyéni vagy csoportosak, és típusok változhatnak.

- A házi feladatok leadási határideje:
- Írásban leadandó feladat határideje: az óra kezdete, nyomtatásban (3 pl. amelyből egy leadása után kettő a hallgatónál ill. társánál marad)
- Internetes feltöltés esetén a határidő az órát követő péntek éjféli, kommentek készítésénél a következő hét hétfő éjféli. A kiválasztott (mintaértékűnek ill. problematikusnak tartott) házi feladatokat a következő órán, rövid prezentációban ismertetjük.

A félévközi jegy kiszámításának módja

A félév során a feladatok elvégzéséért pontok járnak. Ezek a pontszámok határozzák meg a jegyet, bár felső maximum-pontszám nincs.

Házi feladat leadása időben, és elkészítése megfelelő számú példányban	2 pont
Házi feladat feltöltése időben	2 pont
Megfelelő számú és minőségű* komment a házi feladathoz	2 pont
Házi feladat értékelése (véletlenszerűen kiválasztott heteken)	-2-5 pont
Órai prezentáció	0-10 pont
Példaértékűnek tartott tartalom	5-15 pont**
Egyéb munka a félév során	5-40 pont***

* Tartalmilag releváns és az etikai kódexnek nem ellentmondó. Amennyiben bármelyik kommentet a kódexbe ütközőnek találjuk, úgy az adott héten a hallgató erre a részfeladatra **-1 pontot** és figyelmeztetést kap. Háromnál több figyelmeztetéssel a kurzus nem abszolválható. Ha a héten feltöltött kommentek tartalmilag irrelevánsak, úgy az adott heti pontszám nem szereshető meg.

** Feladattípustól függ, az adott héten, a házi feladat megadásakor rögzített.

*** Ezek a feladatok a közösség munkáját segítik (etikai kódex, honlap üzemeltetés, adott hét feladatainak értékelése, stb.)

<i>A félévi jegy komponensei:</i>	<i>pont</i>	<i>Értékelés (pont):</i>
házi feladat ellenőrzése	max. 20	90-: jeles
órai prezentáció	max. 20	75-89: jó
egyéb munka	max. 50	60-74: közepes
házi feladatok	min. 40	40-59: elégséges
		-39: elégtelen